

1 Co w praktyce oznacza prawniczy termin „doręczenie dokumentów”? Dlaczego do „doręczenia dokumentów” mają zastosowanie szczególne zasady?

Doręczanie pism sądowych w postępowaniu przed sądem jest wskazaną przez ustawodawcę metodą powiadamiania stron i innych uczestników postępowania sądowego o czynnościach sądowych w formie pisemnej.

Doręczenie daje uczestnikom postępowania sądowego możliwość zapoznania się z przebiegiem postępowania we właściwym czasie i zgodnie z prawem, a tym samym gwarantuje rzetelny i sprawiedliwy proces sądowy.

Celem doręczenia jest faktyczne poinformowanie adresata o toczącym się postępowaniu albo przynajmniej zagwarantowanie mu możliwości zapoznania się z takimi informacjami. Istotą doręczania pism sądowych jest zatem umożliwienie adresatowi zapoznania się z treścią pism, natomiast decyzję w tej sprawie każdy adresat podejmuje według własnego uznania.

Kluczową cechą doręczania pism sądowych jest to, że doręczający powinien poświadczyć czas i sposób doręczenia oraz tożsamość osoby, której doręczono pisma, tak aby można było uznać, że doręczenie zostało należycie dokonane z punktu widzenia pewności prawa.

2 Jakie dokumenty wymagają doręczenia drogą formalną?

Wezwanie do stawienia się przed sądem, które doręcza się uczestnikom postępowania;

postanowienia, wyroki i zarządzenia sądu, które doręcza się stronom postępowania, innym uczestnikom postępowania w fazie postępowania prowadzonej przed sądem oraz wszelkim osobom trzecim, którym sąd nakazał wykonanie wydanego orzeczenia/zarządzenia;

wnioski i apelacje/zażalenia stron, które są doręczane stronie przeciwnej;

zawiadomienia sądu dla stron postępowania;

wszelkie inne pisma sądowe, których doręczenie jest wymagane przez prawo, z uwzględnieniem doręczeń instytucjom i organom rządowym, osobom fizycznym lub osobom prawnym.

3 Kto odpowiada za doręczenie dokumentu?

Następujące osoby, o których mowa w art. 42 kodeksu postępowania cywilnego, są upoważnione do doręczania zawiadomień, wezwań i innych pism sądowych:

urzędnicy sądowi: pracownicy sądowi doręczający pisma sądowe;

pracownicy poczty, jeżeli pisma sądowe doręcza się listem poleconym za potwierdzeniem odbioru;

burmistrzowie odnośnych gmin, jeżeli na obszarze, na którym ma zostać dokonane doręczenie, nie ma żadnej instytucji sądowej;

komornicy prywatni, na mocy zarządzenia sądu na wyraźny wniosek strony, która w danej sprawie ponosi również koszty doręczenia.

4 Ustalanie adresu**4.1 Czy zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącym doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych organ w danym państwie członkowskim, do którego zwrócono się z wnioskiem o doręczenie, z własnej inicjatywy próbuje ustalić miejsce pobytu adresata dokumentu, który ma zostać doręczony, jeżeli adresat nie zamieszkuje już pod adresem znanym organowi występującemu z wnioskiem?**

Chociaż takiego obowiązku nie nałożono wyraźnie przepisami prawa, sądy bułgarskie zazwyczaj starają się ustalić adres strony poprzez wyszukanie go w rejestrze działalności gospodarczej lub krajowej bazie danych ewidencji ludności.

4.2 Czy zagraniczne organy sądowe lub strony postępowania sądowego mają dostęp do rejestrów lub usług w tym państwie członkowskim umożliwiających ustalenie aktualnego adresu zamieszkania danej osoby? Jeśli tak, jakie rejestry lub usługi są dostępne i jakich procedur należy przestrzegać? Czy obowiązują w tym zakresie opłaty i jaka jest ich wysokość?

Rejestr działalności gospodarczej jest ogólnodostępny. Każdy ma prawo uzyskać wgląd i wolny dostęp do danych (tj. szczegółowych informacji dotyczących przedsiębiorców) przechowywanych w rejestrze działalności gospodarczej. Adres przedsiębiorcy można znaleźć nieodpłatnie, przeszukując rejestr. Po uiszczeniu opłaty skarbowej Agencja Rejestrowa zapewnia rejestrowany dostęp do akt dotyczących przedsiębiorcy i zawartych w nich dokumentów (np. umowy/statutu spółki).

Zgodnie z art. 16d wykazu opłat skarbowych pobieranych przez Agencję Rejestrową opłata roczna za dostęp do pełnej bazy danych rejestru przedsiębiorców, z uwzględnieniem aktualizacji, wynosi 100 BGN.

Strona internetowa rejestru działalności gospodarczej znajduje się pod adresem <http://www.brra.bg>

Krajowa baza danych ewidencji ludności (NPD) jest elektroniczną bazą danych zawierającą osobowe dane ewidencyjne wszystkich obywateli Bułgarii.

Zawiera ona również informacje dotyczące cudzoziemców, którzy mają w Bułgarii zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta

długoterminowego, oraz osób, którym przyznano status uchodźcy, status humanitarny lub azyl na terytorium Republiki Bułgarii. Jest to największa baza

danych Bułgarii, która zawiera dane osobowe osób fizycznych (imiona i nazwiska, daty urodzenia, osobiste numery identyfikacyjne (EGN) lub numery

identyfikacyjne cudzoziemców, miejsca urodzenia, ewidencję urodzeń, informacje o sytuacji rodzinnej i pokrewieństwie, dane dokumentu tożsamości itp.).

Krajową bazę danych ewidencji ludności prowadzi Dyrekcja Generalna ds. Ewidencji Ludności i Usług Administracyjnych w ramach Ministerstwa Rozwoju

Regionalnego i Robót Publicznych.

W ustawie o ewidencji ludności dokładnie uregulowano przypadki, w których można udostępniać dane przechowywane w krajowej bazie danych ewidencji ludności, oraz wskazano osoby, którym można udostępniać takie dane.

1. Są to przede wszystkim osoby fizyczne (obywatele Bułgarii i cudzoziemcy), których dane dotyczą, oraz osoby trzecie (osoby fizyczne), dla których dane takie są istotne w odniesieniu do powstania, istnienia, zmiany lub ustania ich uzasadnionych praw i interesów.

2. Organy i instytucje rządowe również mają prawo dostępu do danych zgodnie ze swoim umocowaniem ustawowym, tj. w ramach swoich kompetencji.

3. Osoby prawne (bułgarskie i zagraniczne) także mogą uzyskać dostęp do bazy danych, jeżeli przewiduje to przepis szczególny lub orzeczenie sądu (zarządzenie sądu) lub jeżeli Komisja ds. Ochrony Danych Osobowych wyraziła na to zgodę.

4.3 W jaki sposób organy w tym państwie członkowskim rozpatrują wnioski przesłane na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych, mające na celu ustalenie aktualnego adresu zamieszkania danej osoby?

Standardowa procedura rozpatrywania wniosków o przeprowadzenie dowodów na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1206/2001 z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych (art. 614–618 kpc).

5 W jaki sposób dokument jest zwykle doręczany w praktyce? Czy istnieją alternatywne metody, które można wykorzystać w tym celu (inne niż doręczenie zastępcze, o którym mowa w pkt 6 poniżej)?

Większość wezwań i zawiadomień doręczają zazwyczaj urzędnicy sądowi oraz doręczyciele odpowiedniego dostawcy usług pocztowych.

Art. 43 kodeksu postępowania cywilnego przewiduje następujące sposoby doręczeń:

doręczenie właściwe;

doręczenie zastępcze;

doręczenie poprzez pozostawienie zawiadomienia w miejscu stałego zamieszkania lub aktualnego pobytu pozwanego;

doręczenie przez ogłoszenie w dzienniku urzędowym;

doręczenia świadkom, biegłym lub osobom trzecim nieuczestniczącym w postępowaniu dokonuje się poprzez pozostawienie pisma sądowego w skrzynce pocztowej lub umieszczenie zawiadomienia na drzwiach mieszkania.

Doręczenie właściwe: doręczenie pisma sądowego adresatowi na adres do doręczeń wskazany w danym przypadku. W przypadku niezastania adresata pod wskazanym adresem pismo sądowe doręcza się na adres, pod którym aktualnie przebywa adresat, a w razie braku takiego adresu – na adres wskazany jako stałe miejsce zamieszkania (art. 38 kodeksu postępowania cywilnego).

Pismo sądowe doręcza się adresatowi do rąk własnych, przy czym doręczenie pełnomocnikowi uznaje się za równoważne doręczeniu do rąk własnych zgodnie z art. 45 kodeksu postępowania cywilnego.

Doręczenie zastępcze: dokonuje się go wówczas, gdy nie można doręczyć pisma sądowego adresatowi do rąk własnych, a inna osoba zgadza się je przyjąć. Inną osobą może być dowolna osoba pełnoletnia, która jest członkiem rodziny adresata lub mieszka pod wskazanym adresem lub też jest pracownikiem albo pracodawcą w zakładzie znajdującym się pod wskazanym adresem. Osoba, za której pośrednictwem doręcza się pismo sądowe, podpisuje potwierdzenie odbioru i zobowiązuje się do przekazania pisma adresatowi.

Z kręgu osób, które mogą odebrać pismo sądowe, sąd wyłącza każdego, kto ma interes prawny w określonym rozstrzygnięciu sprawy lub o kim jest wyraźnie mowa w pisemnym oświadczeniu złożonym przez adresata.

Zgodnie z art. 46 kodeksu postępowania cywilnego odbiór pisma sądowego przez inną osobę uznaje się za doręczenie adresatowi.

6 Czy w postępowaniu cywilnym dozwolone jest elektroniczne doręczanie dokumentów (doręczanie dokumentów sądowych lub pozasądowych za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, takich jak poczta elektroniczna, zabezpieczone aplikacje internetowe, faks, SMS itp.)? Jeśli tak, w odniesieniu do jakich rodzajów postępowań przewiduje się stosowanie tej metody? Czy istnieją ograniczenia w odniesieniu do dostępności lub dostępu do tej metody doręczania dokumentów w zależności od tego, kto jest adresatem (osoba wykonująca zawód prawniczy, osoba prawna, spółka lub inny podmiot gospodarczy, itp.)?

Pisma sądowe można również doręczyć stronie na wskazany przez nią adres elektroniczny. Pismo takie uznaje się za doręczone z chwilą jego odebrania we wskazanym systemie informatycznym (art. 42 ust. 4 kodeksu postępowania cywilnego). Doręczenie na adres elektroniczny jest potwierdzane kopią powiązanego zapisu elektronicznego. Nie obowiązują żadne ograniczenia w odniesieniu do rodzaju postępowania czy legitymacji strony. Jedynym ograniczeniem jest to, że strony musiały same podać dany adres elektroniczny, co uznaje się za wyrażenie przez nie zgody na zastosowanie tego sposobu doręczenia.

7 Doręczenie „zastępcze”

7.1 Czy prawo tego państwa członkowskiego dopuszcza stosowanie innych metod doręczenia w przypadkach, w których doręczenie dokumentów adresatowi nie było możliwe (np. zawiadomienie przesłane na adres domowy, do komornika sądowego, drogą pocztową lub przez wywieszenie ogłoszenia)?

Doręczenie poprzez umieszczenie zawiadomienia: zgodnie z art. 47 kodeksu postępowania cywilnego w przypadku niezastania pozwanego pod adresem wskazanym jako adres do doręczeń w danej sprawie i jeżeli żadna osoba zastana pod tym adresem nie zgadza się przyjąć pisma, doręczający umieszcza zawiadomienie na drzwiach wejściowych adresata lub w skrzynce pocztowej lub też – w razie braku dostępu do nich – na drzwiach głównego wejścia do budynku lub w widocznym miejscu w ich pobliżu. W zawiadomieniu wskazuje się, że pismo można odebrać w ciągu dwóch tygodni od umieszczenia tego zawiadomienia. Jeżeli pozwany nie stawia się w celu odebrania pisma, sąd zwraca się do powoda o przedstawienie informacji o zarejestrowanym adresie pozwanego. Jeżeli strona nie zamieszkuje na stałe ani nie przebywa aktualnie pod wskazanym adresem, sąd nakazuje doręczenie na adres, pod którym strona aktualnie przebywa lub zamieszkuje na stałe, zgodnie z procedurą opisaną powyżej. Jeżeli doręczający ustali, że pozwany nie przebywa pod adresem wskazanym do doręczeń, sąd poucza powoda o obowiązku przedstawienia dowodu na to, że podjął próbę znalezienia zarejestrowanego adresu pozwanego, niezależnie od tego, czy pod tym adresem umieszczono zawiadomienie.

Pismo uznaje się za doręczone we właściwym czasie po upływie terminu na jego odbiór. Jeżeli sędzia ustali, że pismo zostało należycie doręczone, nakazuje włączenie go do akt sprawy i ustanawia kuratora dla pozwanego na koszt powoda.

Umieszczenie zawiadomienia jest również sposobem doręczania pism interwientom.

Doręczenia świadkom, biegłym lub osobom trzecim nieuczestniczącym w postępowaniu dokonuje się poprzez pozostawienie pisma w skrzynce pocztowej lub umieszczenie zawiadomienia w miejscach wskazanych powyżej.

Doręczenie przez ogłoszenie: doręczenie przez ogłoszenie reguluje art. 48 kodeksu postępowania cywilnego.

Jeżeli w momencie wytoczenia powództwa pozwany nie ma zarejestrowanego adresu, pod którym stale zamieszkuje lub aktualnie przebywa, powód może wystąpić o doręczenie przez ogłoszenie w nieoficjalnej części dziennika urzędowego dokonane najpóźniej miesiąc przed rozprawą sądową. Doręczenia można dokonać w ten sposób tylko wtedy, gdy powód poświadczy, składając zaświadczenie o przeszukaniu rejestru, że pozwany nie ma zarejestrowanego adresu, oraz gdy powód potwierdzi, składając oświadczenie, że nie zna zagranicznego adresu pozwanego. Jeżeli pomimo ogłoszenia pozwany nie stawia się w sądzie na rozprawie, sąd ustanowi dla niego kuratora na koszt powoda.

7.2 Jeżeli stosowane są inne metody, w którym momencie dokumenty uznaje za doręczone?

Jeżeli doręczenia dokonuje się poprzez umieszczenie zawiadomienia, pismo uznaje się za doręczone we właściwym czasie po upływie terminu na jego odbiór.

7.3 Jeżeli inna metoda doręczenia polega na złożeniu dokumentów w określonym miejscu (np. w urzędzie pocztowym), w jaki sposób informuje się adresata o tym, że dokumenty zostały złożone?

Jeżeli doręczenia dokonuje się poprzez umieszczenie zawiadomienia, w zawiadomieniu informuje się o możliwości odebrania pisma w ciągu dwóch tygodni od dnia jego umieszczenia w miejscach wskazanych powyżej.

7.4 Jeżeli adresat odmawia przyjęcia doręczenia dokumentów, jakie są tego konsekwencje? Czy dokumenty uważa się za skutecznie doręczone, jeśli odmowa nie jest uzasadniona?

Pisma uznaje się za należycie doręczone, jeżeli spełniono wymogi ustanowionej procedury umieszczenia zawiadomienia oraz upłynął termin na odebranie pism. Odmowy przyjęcia doręczenia nie uznaje się za uzasadnioną lub za nieuzasadnioną – decydującym czynnikiem jest przestrzeganie procedury doręczenia, a nie przyczyny, dla których strona przyjęła doręczane pismo lub go nie przyjęła. Jeżeli strona nie stawi się w wyznaczonym terminie w celu odbioru pism i jeżeli sędzia ustali, że zawiadomienie doręczono należycie, nakazuje on włączenie pisma do akt sprawy i ustanawia kuratora dla pozwanego na koszt powoda.

8 Doręczenie drogą pocztową z zagranicy (art. 14 rozporządzenia dotyczącego doręczenia dokumentów)

8.1 Jeżeli poczta doręczy adresatowi w tym państwie członkowskim dokument wysłany z zagranicy w sytuacji, w której wymagane jest potwierdzenie odbioru (art. 14 rozporządzenia dotyczącego doręczenia dokumentów), czy dokument taki może zostać doręczony tylko adresatowi osobiście, czy też można go doręczyć, zgodnie z krajowymi przepisami dotyczącymi doręczenia drogą pocztową, także innej osobie pod tym samym adresem?

Zgodnie z art. 5 ust. 1 wspólnych zasad dotyczących warunków doręczenia listów i przesyłek pocztowych (przyjętych decyzją nr 581 Komisji ds. Regulacji Łączności z dnia 27 maja 2010 r.) przy odbiorze listów/przesyłek poleconych wymagany jest podpis adresata. Przesyłki/listy polecone można doręczyć osobie, która jest członkiem gospodarstwa domowego adresata, ukończyła 18 lat i zamieszkuje pod wskazanym adresem do doręczeń. Osoba odbierająca przesyłkę musi złożyć podpis i okazać dokument tożsamości. Pełne imię i nazwisko osoby, która odebrała list/przesyłkę, zostanie wprowadzone do oficjalnego rejestru.

8.2 W jaki sposób można dokonać, zgodnie z przepisami dotyczącymi doręczenia drogą pocztową w tym państwie członkowskim, doręczenia dokumentów z zagranicy na podstawie art. 14 rozporządzenia nr 1393/2007 dotyczącego doręczenia dokumentów, jeżeli pod adresem, pod który należało doręczyć dokumenty, nie zastano ani adresata, ani żadnej innej osoby uprawnionej do odebrania przesyłki (o ile doręczenie zastępcze jest możliwe na podstawie krajowych przepisów dotyczących doręczenia drogą pocztową – zob. powyżej)?

Jeżeli nie można doręczyć listu/przesyłki na dany adres podczas próby doręczenia w związku z nieobecnością adresata lub innej osoby, za której pośrednictwem można dokonać doręczenia, w skrzynce pocztowej pozostawia się oficjalne zawiadomienie na piśmie, w którym wzywa się adresata do odebrania listu/przesyłki w urzędzie pocztowym przed upływem terminu wskazanego przez dostawcę usług pocztowych, który to termin nie może być krótszy niż 20 dni ani dłuższy niż 30 dni od dnia otrzymania listu/przesyłki przez urząd pocztowy celem dostarczenia. Liczbę oficjalnych zawiadomień i termin na odebranie listu/przesyłki wyznaczają dostawcy usług pocztowych w warunkach ogólnych umowy z usługobiorcami; w każdym razie wymagane są co najmniej dwa oficjalne zawiadomienia.

8.3 Czy urzędy pocztowe przewidują określony termin na odebranie dokumentów przed ich odesłaniem jako niedoręczone? Jeśli tak, w jaki sposób adresat jest informowany o tym, że w urzędzie pocztowym jest do odebrania adresowana do niego przesyłka?

Zob. odpowiedź na pytanie 8.2.

9 Czy przewiduje się pisemne potwierdzenie doręczenia dokumentu?

Jeżeli dokonano doręczenia, odpowiedni pracownik wypełnia potwierdzenie odbioru. Stanowi ono dowód doręczenia. Potwierdzenie odbioru musi zawierać wszystkie informacje szczegółowe wymagane do potwierdzenia, że doręczenia dokonano w należyty sposób:

- imię i nazwisko adresata pisma;
- imię i nazwisko osoby, której doręczono pismo;
- wskazanie doręczającego: urzędnika sądowego, pracownika poczty lub kuriera, burmistrza lub też komornika prywatnego.

W przypadku doręczenia osobie, która nie jest adresatem, zawsze zastrzega się, że ta inna osoba jest zobowiązana doręczyć pismo adresatowi.

Art. 44 kodeksu postępowania cywilnego przewiduje następujące sposoby potwierdzenia, że dokonano doręczenia:

- doręczający poświadczają swoim podpisem datę i sposób doręczenia oraz tożsamość osoby, której doręczono pismo;
- odmowa przyjęcia pisma musi zostać odnotowana na potwierdzeniu odbioru i potwierdzona podpisem doręczającego; doręczenie mimo to zostanie uznane za należycie dokonane;
- doręczenie drogą telefoniczną lub faksem potwierdza doręczający na piśmie;
- doręczenie telegramem potwierdza się za pomocą potwierdzenia odbioru;
- doręczenie teleksem potwierdza się za pomocą pisemnego potwierdzenia wysłania pisma;
- doręczenie drogą pocztową potwierdza się za pomocą potwierdzenia odbioru;
- doręczenie na adres elektroniczny jest potwierdzane kopią elektronicznego zapisu doręczenia.

Potwierdzenie odbioru doręczanego pisma musi zostać włączone do akt sprawy niezwłocznie po jego sporządzeniu.

10 Co się stanie, gdy z jakichkolwiek powodów adresat nie otrzyma dokumentu lub gdy doręczenie dokumentu nastąpi z naruszeniem przepisów prawa (np. dokument zostanie doręczony osobie trzeciej)? Czy pomimo to doręczenie dokumentu może być uznane za zgodne z prawem (np. czy naruszenie przepisów prawa może być usunięte), czy też musi nastąpić nowa próba doręczenia dokumentu?

Jeżeli adresat nie otrzyma pisma lub jeżeli pismo nie zostanie mu doręczone w sposób przewidziany przepisami prawa, doręczenie takie nie wywołuje żadnych skutków prawnych. Jeżeli strona postępowania nie została należycie wezwana na rozprawę, wówczas zgodnie z art. 46 kodeksu postępowania cywilnego rozprawę należy odroczyć i doręczyć nowe wezwanie. Strona może jednak stawić się osobiście i złożyć ustny lub pisemny wniosek o wysłuchanie przed sądem, oświadczając, że została powiadomiona o rozprawie i wnosi o rozpatrzenie sprawy. W takim przypadku wezwanie uznaje się za należycie doręczone.

Jeżeli strony zostały należycie wezwane, ale rozprawę odroczone ze względu na konieczność przeprowadzenia dowodów, nie ma potrzeby doręczenia nowego wezwania.

11 Czy muszę zapłacić za doręczenie dokumentu, a jeśli tak, to jaką kwotę?

Oplaty sądowe pobierane przez sądy w Republice Bułgarii za rozpatrzenie sprawy pokrywają wszystkie koszty wezwań doręczanych przez urzędnika sądowego, pracownika poczty lub burmistrza odnośnej gminy.

Jeżeli strona występuje do sądu o zarządzenie doręczenia pism za pośrednictwem komornika prywatnego, wówczas zgodnie z art. 42 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego strona ta ponosi koszty doręczenia.

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.